

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับ กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย Cultural Tourism Management for Physically Disabled People

นุชรา แสงสุข*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้มีความบกพร่องทางกาย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้มีความบกพร่องทางกาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย และแนวทางการสนทนากลุ่ม จากข้อมูลสรุปการศึกษาความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผลการวิจัยพบว่า

ผู้มีความบกพร่องทางกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายในระดับ มาก ในทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

*อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สภาพปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีเพียงพอและไม่สอดคล้องกับการใช้งานจริง ไม่สามารถเข้าถึงการบริการข้อมูลได้อย่างสะดวก ธุรกิจที่พักแรมบางแห่งยังไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้มีความบกพร่องทางกายได้และไม่สามารถเข้าถึงธุรกิจร้านอาหารบางแห่งได้ ความรู้สึกกังวลต่อทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป และไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างในแหล่งท่องเที่ยวได้

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ได้แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้มีความบกพร่องทางกาย

Abstract

This research aims: 1) to study the problems of cultural tourism for people with physical impairments recently. 2) to study the cultural tourism for people with physical disabilities. The data was collected of people with physical disabilities in Bangkok and experts in the side of tourism. Experts on the physical impairments. The instrument used in the research questionnaire managing cultural tourism and the summary of the opinion of management, cultural tourism in Bangkok. The results showed that below:

Those with physical disabilities opinion about the management of cultural tourism in Bangkok for people with physical disabilities at a high level in all 6 models: cultural tourism, the environmental study process, business travel tourism, marketing travel tourism, the involvement of local communities in tourism and the consciousness of those associated with tourism.

Cultural management problems for those with disabilities, including physical facilities that are inadequate and not in line with actual usage. Business ac-

commodation can't be provided, some of the tourists who have physical disabilities and are unable to access some of the restaurant. There's no sense worrying about the attitude of local communities and individuals. And can't participate in certain activities in the tourist attraction.

Cultural tourism management for those with physical disabilities. It is divided into 6 areas models: cultural tourism, the environmental study process, business travel tourism, marketing travel tourism, the involvement of local communities in tourism and the consciousness of those associated with tourism.

Keyword: Cultural Tourism, Physically Disabled People

บทนำ

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ไปแล้ว แม้วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่จะอำนวยความสะดวกต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้อย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามมนุษย์ยังคงแสวงหาเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและหาประสบการณ์หรือเหตุผลอื่นใด ทั้งนี้การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างเพราะมิได้หมายความว่าเฉพาะการเดินทางอย่างเดียวหรือมุมมองเฉพาะในส่วนของผู้เดินทางเท่านั้น หากพิจารณาจากกระบวนการของการท่องเที่ยวจะพบว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว (ชนกฤต สังข์เฉย, 2550) จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก และมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน นอกจากนั้นความสำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ทางเศรษฐกิจจำนวนมากและมีความสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ

โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และการท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการ

ลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) และยังเป็นที่ตระหนักดีว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้เป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่แสดงบทบาทเด่นชัดในตลอดสามถึงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา ความสำเร็จโดยรวมมาจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่ช่วยผลักดันให้อุตสาหกรรมนี้เคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง และนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552)

ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น และความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุด ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้านการสร้างรายได้ และการจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนั้นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังเป็นกลไกที่แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ โลกทัศน์ รสนิยม และความสนใจที่ค่อนข้างไปทางการศึกษา ทำให้อยากรู้อยากเห็นความแตกต่างและความหลากหลายของวัฒนธรรมของสถานที่ที่อยากรู้อยากเห็น เพื่อเปรียบเทียบกับของบ้านเมืองตน สะท้อนถึงความเป็นนักคิด นักจัดการที่แสวงหาประสบการณ์เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตมากกว่าจะสนุกอย่างเดียว แบบนักท่องเที่ยวทั้งหลายที่เอาความพึงพอใจของตนเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบอย่างหนึ่งอย่างใดต่อหมู่บ้านหรือประเทศที่ตนเข้าไปเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจ (ภูสวัสต์ สุขเลี้ยง, 2545)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นถึงความหมายของการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อประเทศ และความสำคัญของการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์นั้น บุคคลพิการก็ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ส่วนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิมนุษยชน มีศักดิ์ศรีและเกียรติเช่นเดียวกับบุคคลปกติ

ในส่วนความหมายของคณพิการนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 4 ได้ให้นิยาม “คนพิการ” ว่าหมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

นอกจากนั้นยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับคณพิการคือคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” โดยหมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคณพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คณพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คณพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ โดยระบุหลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่

1. ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงาน มือ เท้า แขน ขา

2. ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

สำหรับจำนวนคนพิการในกรุงเทพมหานครนั้น ข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จัดทำสถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจำแนกตามภูมิภาคและเพศ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 พบว่า กรุงเทพมหานคร มีผู้พิการชายจำนวน 29,621 คน ผู้พิการหญิงจำนวน 23,026 คน รวมทั้งสิ้น 52,647 คน ทั้งนี้พบว่าผู้พิการทางร่างกายมากที่สุด โดยมีจำนวน 22,633 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 42.99 ของจำนวนคนพิการทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร

ในสังคมไทยความพิการถูกทำให้รับรู้และเข้าใจจากชุดความรู้ที่จำกัด ทำให้การเห็นคุณค่าและความหมายกับคนพิการมีความผิดเพี้ยนบิดเบือนไปจากที่ควรจะเป็น และในกระแสความเข้าใจหลักมักมองว่าความพิการเป็นภาวะไร้ความสามารถ และคนพิการก็นำมาซึ่งความเป็นภาระต่อสังคมและครอบครัว หมายความว่า พุนจากความเป็นมนุษย์คนหนึ่งของสังคมถูกละเลยมองข้ามไป แม้เราจะมีกฎหมายพิทักษ์สิทธิคนพิการ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าคนพิการก็ยังมีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริการการแพทย์ และสาธารณสุขที่จำเป็น การมีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิตต่ำกว่าคนทั่วไป (สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ อ่างอิงโน โสภณ ฉิมจินดา, 2553) จากปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับสังคมไทยที่ควรให้ความสำคัญและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคนพิการ

บุคคลพิการแตกต่างจากบุคคลปกติก็เพียงแต่มีข้อบกพร่องและข้อจำกัดทางร่างกายและจิตใจ มีปัญหาในการปรับตัว ปัญหาการประกอบอาชีพ และปัญหาทางสังคม เขาเหล่านี้ต้องการการยอมรับ ความรักความสุข ความปลอดภัย ความช่วยเหลือ การให้โอกาสและส่งเสริมให้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้อยู่ในสภาพที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และอยู่ร่วมกับบุคคลปกติได้อย่างมีความสุข (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, 2534) เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วหลายๆ ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่นหรือยุโรป ประเทศไทยอาจบกพร่องในเรื่องของการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการและผู้สูงอายุจนอาจถูกตราหน้าได้ว่าเป็นประเทศที่ละเลยสิทธิของคนพิการและผู้สูงอายุ (จดหมายข่าวการเมืองเรื่องคนพิการ, 2553)

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย อันถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิการในสังคมไทย ให้ได้รับโอกาสในการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไปในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย” มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ

1. กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 21,851 คน (ที่มา: ฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2556)
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว และผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจากขนาดของประชากรที่เป็นกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวน 21,851 คน ใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ในการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ในพื้นที่กรุงเทพมหานครดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{21,851}{1 + (21,851)(0.05^2)}$$

$$n = \frac{21,851}{1 + 54.63}$$

$$n = 392.79 \approx 393$$

จากการคำนวณตามสูตรข้างต้นสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 393 คน เพื่อใช้อ้างอิงถึงกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดการเก็บข้อมูลวิจัยจากแบบสอบถามเป็นจำนวน 400 คน และจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 8 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยวและผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ประกอบไปด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร ผู้ติดตามในการเดินทางท่องเที่ยว แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด มีค่าเท่ากับ	4
มาก มีค่าเท่ากับ	3
น้อย มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ	1

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น แปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1963) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ตั้งแต่ 3.50 – 4.00	มากที่สุด
ตั้งแต่ 2.50 – 3.49	มาก
ตั้งแต่ 1.50 – 2.49	น้อย
ตั้งแต่ 1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านพบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2. แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากข้อมูลสรุปการศึกษาความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย โดยพิจารณาวิเคราะห์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิจัย

2. สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม

3. นำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แก่ไขความถูกต้อง ความชัดเจนและความเหมาะสมในเนื้อหา หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเชื่อถือได้ หรือความสอดคล้องภายในด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.953 ดังนั้นจึงใช้แบบสอบถามนี้ในการวิจัยต่อไป

5. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. สำนวความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามยังองค์กรหรือสมาคมของผู้พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ในช่วงที่มีการจัดประชุม หรือการระดมสมาชิกในวาระต่างๆ โดยขอความร่วมมือไปยังองค์กรหรือสมาคมเหล่านั้น

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากข้อมูลสรุปการศึกษาความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย โดยพิจารณาวิเคราะห์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย จำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม คือ ผู้มีความบกพร่องทางกาย จำนวน 8 ท่าน

ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 6 ท่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากข้อมูลสรุปการศึกษาความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย โดยพิจารณาวิเคราะห์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 6 ด้านคือ

- 2.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.2 ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ด้านธุรกิจท่องเที่ยว
- 2.4 ด้านการตลาดท่องเที่ยว
- 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น
- 2.6 ด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 137 คน สภาพปัญหาที่พบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร สรุปออกมาได้ 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) ที่จอดรถไม่เพียงพอ
- 2) หอพักไม่สะดวกในการใช้บริการ

- 3) ห้องน้ำไม่เพียงพอ
- 4) การจราจรติดขัด
- 5) เส้นทางไม่สะดวก
- 6) ไม่มีผู้แนะนำสถานที่
- 7) การให้ข้อมูลไม่รอบด้าน
- 8) ถนนแคบ
- 9) รถโดยสารน้อย
- 10) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลน้อย

1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้มีความบกพร่องทางกายจำนวน 8 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า

1.2.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคสามารถสรุปออกมาได้ 4 ประเด็น ดังนี้

- (1) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ เป็นต้น
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายในแหล่งท่องเที่ยวที่ออกแบบมาไม่สอดคล้องกับการใช้งาน ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้จริง
- (3) การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้บริการรถสาธารณะนั้น ผู้มีความบกพร่องทางกายไม่สามารถเดินทางโดยลำพังได้
- (4) ไม่มีป้ายสัญลักษณ์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ นวลน้อย บุญวงษ์ และนันท์ นิยมทรัพย์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า การที่คนพิการต้องออกมาใช้ชีวิตนอกบ้านในสังคมทำให้สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะอาคารสาธารณะจำเป็นต้องจัดสร้างให้เหมาะสมกับการใช้งานของบุคคลที่มีความแตกต่างทางร่างกาย ตั้งแต่คนที่เดินได้ไปจนถึงคนที่นั่งเก้าอี้ล้อเลื่อน และผู้มีความบกพร่องทางกายยังมีความเห็นต่อการใช้บริการรถสาธารณะในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางตามลำพัง สอดคล้องกับ ช่อเพชร พานระลึก (2549) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พิการไม่ว่าจะเป็นแบบชั่วคราวหรือถาวรก็ตาม ต้องการอยู่ร่วมกับคนปกติในสังคมตั้งแต่การศึกษาเรียนรู้ การฝึกฝนทักษะ และการประกอบอาชีพตามความสามารถในองค์กรต่างๆ ต้องการมีสิทธิเท่าเทียม ต้องการพึ่งพาตนเองและมีอิสระในการไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงต้องการให้สาธารณะสถานไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เพื่อให้สามารถปรากฏตัวได้ทุกหนทุกแห่งในสังคมร่วมกับคนทั่วไปได้ ไม่จำกัดอยู่แต่บ้านของผู้พิการเองหรือสถานสงเคราะห์ หรือสถานที่คนพิการอยู่เฉพาะ และผู้มีความบกพร่องทางกายยังมีความเห็นว่าภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่น่ามีป้ายสัญลักษณ์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ

1.2.2 ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ปัญหาและอุปสรรคสามารถสรุปออกมาได้ 1 ประเด็น ดังนี้

(1) ผู้มีความบกพร่องทางกายไม่สามารถเข้าถึงการบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กรมการท่องเที่ยว (2555) ได้กล่าวไว้ว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มในการเติบโตทางการตลาดอย่างมีศักยภาพ และเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ แต่เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการสาธารณะต่างๆ ในปัจจุบัน ไม่เอื้อต่อคนพิการและผู้สูงอายุ ทำให้ประสบความยากลำบากที่จะเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงการเข้าบริการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร/ภัตตาคาร ห้องน้ำสาธารณะ ศูนย์ให้บริการข้อมูล ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น

1.2.3 ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคสามารถสรุปออกมาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

(1) ธุรกิจที่พักแรมบางแห่งยังไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้มีความบกพร่องทางกายได้อย่างสะดวกสบาย เช่น ไม่มีทางลาดบริการ ทางเดินส่วนกลางมีตึกเกินไป เป็นต้น

(2) ผู้มีความบกพร่องทางกายยังไม่สามารถเข้าถึงร้านอาหารที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การต่อคิวร้านอาหารไม่สามารถต่อคิวร่วมกับบุคคลปกติได้สะดวกนัก เป็นต้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า โรงแรมที่พักส่วนใหญ่โรงแรมระดับ 4 และ 5 ดาว ที่ได้มาตรฐานกำหนดให้มีห้องพักสำหรับผู้พิการ ส่วนโรงแรมที่พักราคาประหยัดมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการจำนวนน้อย บางสถานที่มีห้องพักสำหรับผู้พิการ แต่ทางขึ้นแม้ว่าสร้างเป็นทางลาดสำหรับรถเข็นแต่ไม่สามารถใช้เพื่อการเดินทางเข้าไปยังห้องพักของผู้พิการได้เพราะขนาดประตูไม่ได้มาตรฐาน ประตูต้องมีความกว้างกว่าขนาดของรถเข็นโดยมีความกว้าง 80 เซนติเมตรขึ้นไป และผู้มีความบกพร่องทางกายยังมีความเห็นว่า ไม่สามารถเข้าถึงร้านอาหารที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การต่อคิวร้านอาหารนั้นยังไม่สามารถต่อคิวร่วมกับบุคคลปกติได้อย่างสะดวกนัก เป็นต้น สอดคล้องกับ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ก่อนการเดินทางไปร้านอาหารผู้พิการต้องโทรศัพท์สอบถาม ถึงรายละเอียดต่างๆ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ เช่น เรื่องความกว้างของทางเข้าร้านเหมาะสมสำหรับรถเข็นผู้พิการหรือไม่เป็นประการแรก ประการที่สองมีทางลาดสำหรับรถเข็นหรือไม่ ประการที่สามมีสถานที่จอดรถสำหรับรถเข็นผู้พิการจัดไว้บริการหรือไม่ ประการสุดท้ายมีห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือไม่ บางครั้งยังเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากร้านมีทัศนียภาพที่แตกต่างโดยมองว่าร้านได้จัดพนักงานเพื่อคอยให้บริการแก่ลูกค้าทุกคน รวมถึงผู้พิการด้วยเช่นกัน แต่ในความคิดของผู้พิการพวกเขาต้องการช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด ทางร้านเพียงแต่อำนวยความสะดวกในการจัดสถานที่เพื่อให้ผู้พิการเข้าถึงร้านอาหารด้วยความสะดวกก็เพียงพอแล้ว

1.2.4 ด้านการตลาดท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคนั้น ผู้มีความบกพร่องทางกายได้ให้ข้อคิดเห็นว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดท่องเที่ยวเท่าใดนัก

1.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคสามารถสรุปออกมาได้ 1 ประเด็น ดังนี้

(1) ผู้มีความบกพร่องทางกายมักจะมีความรู้สึกกังวลว่าชุมชนท้องถิ่นหรือบุคคลปกติจะรู้สึกไม่ดีกับตน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (2534) ได้สรุปไว้ว่า บุคคลพิการแตกต่างจากบุคคลปกติก็เพียงแต่มีข้อบกพร่องและข้อจำกัดทางร่างกายและจิตใจ มีปัญหาในการปรับตัว ปัญหาการประกอบอาชีพ และปัญหาทางสังคม เขาเหล่านี้ต้องการการยอมรับ ความรักความสุข ความปลอดภัย ความช่วยเหลือ การให้โอกาสและส่งเสริมให้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้อยู่ในสภาพที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และอยู่ร่วมกับบุคคลปกติได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับ พัทธกิจ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเป็นเพียงข้อจำกัดทางร่างกาย เป็นปมด้อยจากมุมมองของคนปกติในสังคม แต่ด้วยข้อจำกัดทางการเคลื่อนไหวของร่างกายทำให้การเดินทางท่องเที่ยวประสบกับปัญหาและอุปสรรค ปัญหาส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากสภาพความพิการของผู้พิการ แต่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวยในการเดินทางท่องเที่ยว อุปสรรคที่สำคัญคือทัศนคติเชิงลบของคนในสังคมที่มักมองว่าผู้พิการเป็นบุคคลชายขอบ เป็นผู้ด้อยความสามารถ

1.2.6 ด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถสรุปออกมาได้ 1 ประเด็น ดังนี้

(1) ผู้มีความบกพร่องทางกายไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธนาอุส ธนธิติ และคณะ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พิการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความต้องการเหมือนกับคนทั่วไปในสังคม มีวิถีชีวิตมิได้แตกต่างอะไรกับคนในสังคม หากแต่ความบกพร่องทางกายนั้นอาจส่งผลให้การเข้าถึงในหลายๆ กิจกรรมนั้น มีอุปสรรคอยู่บ้าง และสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้คงเป็นเรื่องของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการด้วยเช่นกันที่ถือเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัจจัยหลักระดับต้นๆ ที่สามารถช่วยให้ผู้พิการสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข

2. การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย

2.1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย จากแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผลการวิจัยพบว่า

2.1.1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางกายในองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	N = 400	ระดับความคิดเห็น	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.45	0.59	มาก
ความโดดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิต	3.36	0.69	มาก
ที่จอดรถเพียงพอ และสะดวกในการใช้บริการ	2.49	0.80	น้อย
มีทางลาดบริการในแหล่งท่องเที่ยว	2.53	0.77	มาก
มีป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างชัดเจน	2.38	0.95	น้อย
ห้องสุขาเพียงพอและสามารถใช้งานได้สะดวก	2.29	1.01	น้อย
รวม	2.75	0.58	มาก

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยคือ 2.75 โดยความคิดเห็นในเรื่องความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย คือ 3.45 ส่วนความคิดเห็น รองลงมาคือ ความโดดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต มีค่าเฉลี่ย คือ 3.36 และมีทางลาดบริการในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย คือ 2.53 ส่วนความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย เรียงตามลำดับ ดังนี้ ที่จอดรถเพียงพอ และสะดวกในการใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย คือ 2.49, มีป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย คือ 2.38 และห้องสุขาเพียงพอและสามารถใช้งานได้สะดวก มีค่าเฉลี่ย คือ 2.29

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กุสุมา ธรรมธำรง (2545) กล่าวว่า สถานที่ติดตั้งของห้องน้ำสาธารณะจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการใช้ของผู้พิการ ไม่อยู่ในที่ลึกลับ หายาก หรือทางเดินไปห้องน้ำแคบแคว ขรุขระ ไม่มีขั้นบันไดสูงหน้าห้องน้ำที่ต้องช่วยกันยกผู้พิการเข้าห้องน้ำ คนพิการหลาย ๆ คน ต้องใช้ห้องน้ำสาธารณะที่เล็ก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพราะไม่มีทางเลือก เป็นการไม่ให้ความเมตตาและไม่สะดวก ซึ่งคนพิการจะพยายามหลีกเลี่ยงสถานที่ที่รู้ว่ามีปัญหาดังกล่าว จึงทำให้คนพิการและครอบครัวของเขาไม่ยอมออกนอกบ้าน และสอดคล้องกับ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว สิ่ง

แรกที่ถูกพิจารณาถึงคือ ห้องน้ำ จากประสบการณ์ที่พบในสถานบริการน้ำมัน ห้องน้ำที่มีสัญลักษณ์สำหรับให้บริการแก่ผู้พิการส่วนใหญ่ไม่เปิดให้บริการ หรือน้ำที่ส่วนนี้มาใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ เช่น ใช้เป็นห้องเก็บของ หรือบางครั้งมีห้องน้ำสำหรับผู้พิการ แต่ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถเข้าถึงได้เพราะทางเข้าห้องน้ำเป็นบันได ไม่มีทางลาดสำหรับผู้พิการใช้รถเข็น เป็นต้น

2.1.2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางการได้ยินในองค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม	N = 400	ระดับความคิดเห็น	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
มีบริการให้ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว	2.69	0.72	มาก
สามารถเข้าถึงแหล่งบริการให้ข้อมูลได้อย่างสะดวก	2.59	0.70	มาก
รวม	2.64	0.68	มาก

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยคือ 2.64 โดยความคิดเห็นในเรื่องมีบริการให้ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมาก มีค่าเฉลี่ยคือ 2.69 ส่วนความคิดเห็น รองลงมาคือ สามารถเข้าถึงแหล่งบริการให้ข้อมูลได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยคือ 2.59

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พัทธกิจ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่ต้องการท่องเที่ยวแต่ได้ประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องข้อมูลข่าวสารเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว หากสถานประกอบการเห็นความสำคัญของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ และเตรียมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในเรื่องข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผนการท่องเที่ยว การจัดให้มีระบบการบริการขนส่งที่เอื้ออำนวยสำหรับผู้พิการ โรงแรมสถานที่พัก รวมถึงการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนดังกล่าวอย่างเป็นระบบและครบวงจรย่อมทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความสนใจเดินทางท่องเที่ยว รวมทั้งผู้พิการจากต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

2.1.3 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางกายในองค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว	N = 400		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	2.90	0.58	มาก
สามารถเข้าถึงแหล่งบริการธุรกิจท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก	2.68	0.71	มาก
ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเพื่อใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยว	2.93	0.53	มาก
รวม	2.83	0.51	มาก

ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 2.83 โดยความคิดเห็นในเรื่องความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเพื่อใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยคือ 2.93 รองลงมาคือ มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.90 และสามารถเข้าถึงแหล่งบริการธุรกิจท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ย 2.68

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อจำกัดของความพิการไม่ใช่อุปสรรคในการท่องเที่ยว สิ่งที่ทำให้เกิดอุปสรรคสำหรับ ผู้พิการคือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวย เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้พิการพบกับความยากลำบากในการเดินทางท่องเที่ยว เพราะไม่สามารถเข้าถึงบริการขนส่งมวลชนสาธารณะ เช่น รถโดยสาร รถไฟ รถโดยสารปรับอากาศ รถแท็กซี่ หรือรถเช่า เรือโดยสาร เครื่องบินของสายการบิน รวมถึงไม่สามารถเข้าถึงสถานที่บริการในการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หอพัก เป็นต้น

2.1.4 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางกายในองค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว	N = 400	ระดับความคิดเห็น	แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว	3.10	0.55	มาก
สามารถหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวจริงได้อย่างง่ายดาย	3.01	0.59	มาก
การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	2.86	0.65	มาก
มีการส่งเสริมการขายทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้เข้ามาท่องเที่ยวได้	2.92	0.63	มาก
รวม	2.97	0.53	มาก

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 2.97 เมื่อพิจารณาในเรื่องต่างๆ แล้วพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทุกเรื่อง เรียงตามลำดับดังนี้ ความคิดเห็นในเรื่องภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย คือ 3.10 สามารถหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวจริงได้อย่างง่ายดาย มีค่าเฉลี่ย คือ 3.01 มีการส่งเสริมการขายทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้เข้ามาท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ย คือ 2.92 และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยคือ 2.86

2.1.5 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางกายในองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น	N = 400	ระดับความคิดเห็น	แปลภาษา
	$\bar{X}$	S.D.	
ความเป็นมิตรไมตรีของชุมชนท้องถิ่น	3.04	0.56	มาก
มีการสร้างสรรคอาชีพและจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว	2.91	0.59	มาก
รวม	2.98	0.54	มาก

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 2.98 โดยความคิดเห็นในเรื่องความเป็นมิตรไมตรีของชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย คือ 3.04 รองลงมาคือ มีการสร้างสรรค์อาชีพและจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย คือ 2.91 ผลการวิจัยสอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

2.1.6 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร
องค์ประกอบด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้มีความบกพร่องทางกายในองค์ประกอบด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยว	N = 400		แปลภาษา
	$\bar{X}$	S.D.	
มีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการ	2.77	0.77	มาก
มีการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด	2.71	0.71	มาก
เกิดความรักความหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวภายใน	3.02	0.63	มาก
รวม	2.83	0.64	มาก

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 2.83 โดยความคิดเห็นในเรื่องเกิดความรักความหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวภายในหลังจากการท่องเที่ยวแล้วมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย คือ 3.02 รองลงมาคือ มีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย คือ 2.77 และมีการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย คือ 2.71

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ในกรณีของคนพิการ กลุ่มคนเหล่านี้มักจะถูกกละเลย และกีดกันออกไปจากกิจกรรมสาธารณะ การขาดโอกาสที่จะได้พัฒนาตัวตนผ่านการท่องเที่ยวเป็นผลมาจากเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม เช่นทัศนคติของครอบครัวที่รู้สึกอายว่าญาติตนเป็นคนพิการ ต้องแยกตัวออกมาและอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือเงื่อนไขทางกายภาพ เช่น ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องช่วยความพิการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักพิการสามารถดำเนินชีวิตได้ตามสภาพ ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคตั้งแต่จุดเริ่มต้นที่จะออกเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการทั้งสิ้น

2.2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 6 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

- (1) ควรมีพื้นที่บริการในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ เช่น พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น
- (2) ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายให้สามารถใช้งานได้ง่ายและเพียงพอ ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำคนพิการ ป้ายสัญลักษณ์ สถานที่จอดรถ และบริการข้อมูล
- (3) ควรมีบริการรถสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้มีความบกพร่องทางกายสามารถใช้บริการได้
- (4) ควรมีป้ายสัญลักษณ์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยว
- (5) ควรมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ทุกคนสามารถใช้งานได้ทั้งผู้มีความบกพร่องทางกายและบุคคลปกติ
- (6) ควรส่งเสริมในเรื่องของความสะอาดและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.2.2 ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม

(1) ควรมีผู้ที่ทำหน้าที่แนะนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะคอยให้บริการแก่ผู้มีความบกพร่องทางกาย

(2) ผู้ที่ทำหน้าที่แนะนำข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรได้รับการอบรมในเรื่องการช่วยเหลือผู้พิการเพิ่มเติม

(3) ควรเพิ่มความน่าสนใจในการแนะนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่ให้น่าเบื่อ

(4) ควรส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า (Slow Tourism) ให้กับผู้มีความบกพร่องทางกาย เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการศึกษาและรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ดี

2.2.3 ด้านธุรกิจท่องเที่ยว

(1) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทุกประเภทควรปรับปรุงในด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้มีความบกพร่องทางกายทั้งในแง่ของการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(2) ควรคำนึงถึงความสะดวก สุขอนามัย และความปลอดภัยในการใช้บริการของผู้มีความบกพร่องทางกาย

(3) ธุรกิจที่พักแรมควรปรับปรุงเพื่อสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้มีความบกพร่องทางกายได้อย่างสะดวกสบายเพียงพอ

(4) ธุรกิจร้านอาหารควรมีช่องพิเศษเพื่อจำหน่ายอาหารแก่สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ

2.2.4 ด้านการตลาดท่องเที่ยว

(1) ควรจะมีโปรโมชั่นสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ เช่น เข้าชมฟรี หรือมีส่วนลดพิเศษ เป็นต้น

(2) การจัดโปรโมชั่นสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายในแหล่งท่องเที่ยวนั้นควรมีตรวจสอบบัตรประจำตัวผู้พิการเพื่อเป็นการแสดงสิทธิในการรับสิทธิพิเศษนั้น

(3) ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ

(4) ควรมีการจัดทำแพคเกจทัวร์ราคาพิเศษให้กับผู้มีความบกพร่องทางกาย

2.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

(1) ควรเสริมสร้างความมีมิตรไมตรีของชุมชนท้องถิ่นต่อผู้มีความบกพร่องทางกาย

(2) ภาครัฐควรจะมีการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้มีความบกพร่องทางกาย

2.2.6 ด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

(1) ควรมีการส่งเสริมให้ผู้มีความบกพร่องทางกายสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสามารถมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวได้เฉกเช่นเดียวกับบุคคลปกติ

(2) ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรม

(3) ควรมีการสอบถามผู้มีความบกพร่องทางกายก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีความสนใจหรือมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่

(4) ควรมีการส่งเสริมทัศนคติทางบวกแก่ผู้มีความบกพร่องทางกายให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 122 คน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สรุปออกมาได้ 12 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรปรับปรุงการให้บริการห้องน้ำให้เพียงพอ
- 2) ควรปรับปรุงเรื่องความสะดวก
- 3) ควรมีบริการรถเข็นในแหล่งท่องเที่ยว
- 4) ควรปรับปรุงที่จอดรถให้เพียงพอ
- 5) ควรขยายเส้นทางเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว

- 6) ควรมีส่วนลดพิเศษสำหรับผู้พิการ
- 7) ควรปรับปรุงเรื่องการบริการ
- 8) ควรมีผู้แนะนำสถานที่ต่างๆ
- 9) ควรมีบริการจัดนำเที่ยวเป็นกลุ่มเฉพาะ
- 10) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว
- 11) ควรจัดงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร
- 12) อยากรให้ผู้พิการสามารถท่องเที่ยวได้หลากหลายสถานที่มากขึ้น

2. ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายนั้น ควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายในแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถใช้งานได้จริงและมีจำนวนเพียงพอ

3. ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้มีความบกพร่องทางกาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับผู้มีความบกพร่องทางกายอย่างต่อเนื่อง โดยการวางนโยบายและกระจายงบประมาณเพื่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่

2. กรมการท่องเที่ยวควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อผู้มีความบกพร่องทางกายให้มากขึ้น

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีความบกพร่องทางกายได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเดียวกันนี้ในท้องที่อื่นๆ เพื่อให้นักวิจัยกว้างขึ้น และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย เพื่อให้เกิดรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายที่ผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. การบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555.
- กุสุมา ธรรมธำรง. การออกแบบอาคารสถานที่เพื่อคนทุกคน. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545.
- ช่อเพชร พานระลึก. แนวทางการปรับปรุงอาคารเดิม ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.2548. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ฉันทซ์ วรรณถนอม. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, 2552.
- ฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจำแนกตามภูมิภาค และเพศ. ค้นเมื่อ 2557 จาก, <http://dep.go.th/>
- ธนกฤต สังข์เฉย. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ. เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550.
- ธนายุส ธนจิตติ และคณะ. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและเพื่อทุกคนในสังคม. การประชุมรวมรอยต่อเติมเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ. ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร, 30 สิงหาคม (อัดสำเนา) 2549.
- นวลน้อย บุญวงศ์ และคณะ. การออกแบบภายในอาคารเพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยโป่งผาลาดอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์. การดูแลบุคคลพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด, 2557.

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ. การท่องเที่ยวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย. Veridain EJournal, 2554.

โสภณ ฉิมจินดา. เดินด้วยใจไปกับมนุษย์ล่อมหัตถ์จรรยา. กรุงเทพฯ: รักลูกกรุ๊ป, 2553.

สถาบันส่งเสริมสุขภาพคนพิการ. จดหมายข่าวการเมืองเรื่องคนพิการ ฉบับที่ 16 ธ.ค.-ม.ค.2553 ปีที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท แกรนด์ เอ็ม.เอส.กรุ๊ป จำกัด, 2553.

สถาบันส่งเสริมสุขภาพคนพิการ. การท่องเที่ยวคนพิการ. จุลสาร สสพ. “น้อยก็หนึ่ง...”, 2553.

Best, John W. **Research in Education**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hill, 1963.

Yamane, T. **An Introductory Analysis**. Tokyo: Harper International Edition, 1973.

